Sayı: 39

Amcabey

30 Ağustos — Böyle yiğit evlâtlarım varken bana ne karada, ne denizde, ne havada korku yok!..

Kebek!.

Mühim konuşmalara yer oldu geçen hafta,
Ün aldı birdenbire bu yüzden işte: Kebek;
Endişeli kulaklar kabardı her tarafta,
Dünya kanadı kırık yaralı bir kelebek!.

Nereye çevirecek dümeni kaptan paşa?
Nerden başlanacağı meçhûl yeni savaşa?
Avrupayı meraka düşürdü baştan başa,
Konferanstan doğması beklenen çelik bebek!

Müttefiklere göre pek yakında muhakkak
Alamanya kökünden devrilip yıkılacak;
Ne baş kalacak, ne kol, ne vücut, ne de bacak
Çünkü temeli oydu dört senedir köstebek!.

İtalya dönüp yine Mihvere bel bağladı,
Harbe devam yüzünden anacığı ağladı;
Sicilya adasından tabanları yağladı,
Ana yurda can attı sulh ipini çekerek!.

Hızlı giden yorulur derlerse inanmalı,
Yavaşın zaferine yavaş yavaş kanmalı
Aksine ,hangi akla uyup da aldanmalı,
Ortada duruyorken bunca nümune, örnek!.

Derler Rusun niyeti, maksadı başka türlü,
Kebek'e gitmeyişi işte bundan ötürü;
Sebepler gösteriyor hem de bak sürü sürü,
İkinci cephe mutlak açılmalı kışa dek!.

Gerçekten çizmeciysen çıkma dizden yukarı,
Siyasetin bilinmez çünkü yüzü, astarı;
Kavun diye kokarak verirsin de kararı,
İçi bakarsın çıkar çok kere halis kelek!.

SAĞDIÇ

Ankara, Sami :

A. — Mecmuaya mutlaka eser yetiştirmek zorunda olmadığınıza göre daha güzel ve işitilmemiş nüktelerle daha itinalı resimler yapıp göndermenizi tavsiye ederiz.

İstanbul, M. Erzariç :

A. — Sizin gibi 17 yaşında bir gencin devlet kapısına göz dikmeyip te bir sanat seçmeğe karar vermesi tebrike değer. Sececeğiniz sanatı benden soruyorsunuz. Sanatın kötüsü olmamakla beraber bunu evvelâ kendi kendinize sormalısınız. «Ey dostum bay Erzariç!.. demelisiniz, senin neye kabiliyetin var?.. Müziğe mi, dikişe mi, yemeğe mi, makineye mi, motöre mi, yoksa alış verişe mi?..» Kendinizden alacağınız cevaba göre bir sanat seçmek en doğru iş olur. Lâkin sizin de yaratılıştan bir işe kabiliyetiniz vardır.

Tarsus Ahmet Nadir Caner :

A. — Madem ki siz sual sormaktan hoşlanıyorsunuz, istediğinizi bize sorabilirsiniz. Maşallah biz de cevap yetiştirmekten usanan insanlardan değiliz!.. Yalnız sorularınızın herkesi ilgilendiren şeyler olması daha iyi olur.

1: Tebrikinize teşekkürler. 2: Böyle bir anket bir haftalık mecmua tarafından Üniversite talebesi arasında yapılmış, fakat netice o mecmuanın istediği gibi çıkmayınca ört bas edilmişti. Böyle bir anketi tekrar etmeği hoş bulmuyoruz. 3 : Gönderdiğiniz sualler elimize geçmemiş olacak. Yoksa evvel Allah cevapsız bırakmazdık!.. 4 : Kendilerini şikâyet ettiniz diye sizin mektuplarınızı almıyan gişe memurlarına postanın bir devlet müessesesi olduğunu ve herkese aynı derecede hizmet etmeğe borçlu bulunduğunu hatırlatmalısınız! 5 : Karikatür sadece iğri büğrü resim çizmek değildir. 6 : On beş yaşında olduğu halde eserleri büyüklerin eserlerine taş çıkartan Selma Emiroğlu gazetemiz için yeni bir tefrika hazırlamaktadır. 7 : Amatörler, yazıda olsun, resimde olsun para almazlar. 8 : Türkiyenin en meşhur şairi, romancısı, karikatüristi, adları en çok dillerde dolaşan kimlerse onlardır. 9 : Sahifelerimiz okuyucularımızın her dileğine açık bulunduğu için şimdiye kadar böyle bir sütun açmağa lüzum görmedik. 10 : Albüm hazırlanmaktadır. 11 : İstediğiniz resimler fırsat düştükçe basılacaktır.

Cilt : 2 — Sayı : 39
28 AĞUSTOS 1943
Fiatı 10 Kuruştur

Amcabey

CUMARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR SİYASÎ MİZAH MECMUASI

İDARE YERİ :
Cağaloğlu yokuşu, Acımusluk sokağı No. 15
Posta kutusu : 555 İst., Telefon : 20084

Müessisi:
CEMAL NADİR GÜLER

ABONE ŞARTLARI :
Yurt içi : Bir seneliği 500, Altı aylığı 250 Kş.
Yurt dışı : Bir seneliği 900, Altı aylığı 500 Kş.

Dev Aynası

Halkın gözü, kulağı..

Gazeteler hakkında, kimin marifeti olduğunu bilmediğimiz vecizemsi bir tarif vardır: «Gazete halkın gözü, kulağı, ağzıdır!»

Bu vecizenin halkta uyandıracağı kanaat şöyle olsa gerektir : «Gazete madem ki benim gözüm, kulağım, ağzımdır. Şu halde benim malımdır. İstediğim şeyi dilediğim yerine yazdırıp bastırabilirim..»

Hele bir deneyin bakalım. Meselâ oğlunuzu baş göz etmişsiniz de bu mutlu olayı bütün millet duysun istiyorsunuz. Hemen bir kâğıda bir şeyler karalayıp o «Gözünüz, kulağınız, ağzınız» gazeteye koşuyorsunuz. «Emredersiniz bâyım, başüstüne!.. Zaten gazete sizin gözünüz.. ilh.» demelerini beklerken önünüze bir fatura uzatıldığını görünce şaşırıyorsunuz!..

Fakat hiç şaşmayın. O göz, kulak meselesi bir edebiyat, fatura meselesi ise bir hesaptır.

İnanmazsanız şu gazete ilânlarına bakın Günün birinde kâğıt darlığından ötürü pek darda kalan gazeteler, küçüle, darala dört sahifeye kadar indiler ve bu küçülme ile beraber gazeteye konan bütün yazıları, bir gıramına milyonlarca mikrop sıkıştırılan haplar gibi, komprimeleştirdiler. (Elhak böylesi daha kolay yutuluyor!) Hattâ ilânlar bile küçük ölçülere indi. Bu ölçülerden biraz aşırı bir ilân vermek istiyen oldu mu cevap hazır: «Yerimiz yok!»

Doğru!.. Fakat bazı günler bu, sahife darlığından dert yanan gazetelerde bir sahifenin dörtte üçünü kaplıyan —çuvala sığmıyan mızraklar gibi!— ilânlar görülüyor. Hem de malûmu ilâm eden ilânlar!.. Ya şöhreti dünyayı tutmuş bir ilâcın, ya aynı derece meşhur bir fabrikanın ilânı!..

Bunlara bu darlıkta bu kadar bol yer vermenin elbet bir hikmeti vardır!.. Ama muhakkak olan bir şey varsa o da gazetenin halkın gözü, kulağı, ağzı değil, sayın sahibinin eli, kolu ve cebi olduğudur! AMCABEY

«Nush ile yola gelmiyeni etmeli tekdir,
Tekdir ile uslanmıyanın hakkı kötektir!..»

Amcabeyden rivayet

SULH İÇİN YAPILAN DUA!

Papanın Türkiye mümessili Piskopos Mon Senyör Roncelli'nin riyasetinde Harbiyede, Sent Espri kilisesinde, dünya sulhunun tekrar kurulması için bir âyin yapılmış. Bu âyinde Mihver devletlerinin mümessilleri de bulunmuş, âyin, saat on ikiye kadar devam etmiş.

Bunun bir mânası da, artık, iş Allaha kaldı! Demek mi?

Havadisi gazetede okuyan üstat Ömer Rıza Doğrul, bıyık altından gülümsedi. Odadakiler, sordular:

— Neye güldünüz üstat?

Ömer Rıza, tekrar gülümsedi:

— Âyinin sonunda, olmıyacak duaya, âmin! demişlerdir.

BALIKLARIN İNTİKAMI

Balık fiatları, birdenbire fırladı. Barbunyanın kilosu 10, levreğin kilosu 6 liraya satılmış, hamsi de 70 kuruştan müşteri bulmuş.

Bunlar, Balıkhane fiatları. Dükkânlarda kimbilir, kaça satılıyordur? Yanına varabilirseniz, varın.

Kışın, balıklar, biraz ucuzlamış, fakir fukaranın yüzü gülmüş, karnı doymuştu.

Pahalılığı tarif için, ateş pahası! deriz. Derya kuzularının pahalılığına ne demeli?

Bunu konuşurken, odaya muharrir Osman Cemal girmişti:

— Yahu, bunda şaşacak ne var? dedi. Eski bir söz vardır: Onu hatırlayın: «Muhtemeldir padişahım, deniz derya tutuşa!» Hep, zırhlılar, deniz altıları denizde ateş çıkaracak değiller ya... Balıkların kafası kızdı, karaya vurup piyasayı ateşe veriyorlar.

GÜL Kİ GÜL YÜZÜNE GÜLMEK YARAŞIR!

— Kadın ses sanatkârlarımızın gazetelerdeki reklâmlarda resimleri var.

— Evet. Kendilerine benzemiyor mu?

— Benzeyip benzemediğini bilmiyorum. Yalnız, bir şeye dikkat ettim. Hepsi mütebessim.

— Bundan tabiî ne olabilir?

— Gülümsiyerek resim çıkartmak, ses sanatkârlığının bir hususiyeti mi?

— Hayır! Onlara, talih gülüyor. Artık, bahtiyarlar, gülümsemez olurlar mı?

Bir matbuat kurbanı!..

Bâkî kalan bu kubbede

SANSÜR!..

İkinci Abdülhamidin istibdat devrinde, bastırılacak kitap ve risaleler, Maarif Nazırlığında kurulmuş «Teftiş ve Muayene Encümeni» denilen bir sansür heyetinden geçen eserler, bu heyetin çizdiği yerler çıkarıldıktan sonra bastırılabilirdi. Bu sansür heyetinde bir kaç tane âlim, kâmil âza var ise de, dedikodudan korkup çekindikleri için, bir çok kıymetli eserler, basım izni alamaz, alanlar da, en canlı noktaları çizilmiş, yoluk bir halde çıkarlardı. Teftiş ve Muayene Encümeninin en hür fikirli, en değerli âzasından biri de Adanalı Hoca Hayret efendi idi; Hayret efendi derbeder kıyafetli, lâübali meşrepli, kayıtsız bir şairdi.

Kendisine, diğer arkadaşlarının söktüremedikleri Arapça ve Farsça eserlerle şiirlerin, edebî eserlerin tetkiki bırakılmıştı. Hayret efendinin gözleri hastalıklı idi, Encümene gitmediği günler içinde genç şairlerden birinin tetkik edilmek üzere gönderdiği bir şiir mecmuası, Encümenden fevkalâde hırpalanmış olarak çıkmıştı. Şait Hayret efendiye koştu ve dert yandı. Kalender şair, onu, şu kıta ile teselli etti:

«Olur olmaz çizerler her kitaptan bir takım yerler,
Edibim, sanma kim yalnız senin divanı çizmişler.
Geçende Encümende yok iken Hayret, bütün heyet,
Arapça bir kitap zanneyleyip Kur'anı çizmişler!»

Doktor Amcanın öğütleri:

RADYO HASTALIĞI!..

Ülkeden ülkeye sirayet eden bulaşık bir hastalıktır!..

Hastlık, mağaza mağaza, acente acente dolaşmakla başlar!..

Bu hastalığa tutulan adamın «Uzun dalga, orta dalga, kısa dalga... 5 lâmba, 8 lâmba, 10 lâmba..» diye sayıkladığı ve bazan sabahlara kadar gürültü edip konuyu komşuyu rahatsız ettiği görülür!..

Hastada saygı ve nezaketten eser kalmaz!.. Mahalle ortasında, yahut apartımanda oturduğu halde kendini dağ başında, yap yalnız sanır!..

Tedavisi:

Hastayı bir insafsız radyo acentesine götürüp kazıklatmaktır!..

Doktor Amca

LÂF TORBASI

HER ŞEYİN BİR HİKMETİ..

«Tahtakurusunun gözü yokmuş da hisle hareket edermiş ve her erkeği doğar doğmaz baba olmak kudretini ve her dişisi de ana olmak kabiliyetini gösterir, habire türerlermiş..» diye kulağıma bir lâf çalınmıştı!..

Bunun ne derece doğru olduğunu öğrenmek için ne bir haşarat mütehassısına, ne de bir kitaba başvurdum.

Fakat kendi kendime: — Görme hassasının yokluğu ile üreme kabiliyetinin çokluğu başka hangi hayvanda olsaydı, acaba insanların daha çok işine yarardı?.. diye şöyle bir düşündüm.

İlk aklıma gelen koyun oldu.

En çok faydalandığımız ehlî hayvan koyun değil midir?..

Bir kere yününü alır, türlü işlerde kullanırız. Doğurdu mu, hem sütünden, hem yavrusundan faydalanırız. Bunlar yetmiyormuş gibi bir de keser, etini afiyetle yeriz Postu da caba!.. Hele boynuzları!.. Nelere yaramaz ki?..

Öteki ehlî hayvanlara gelince:

Atı, eşeği, katırı uşak gibi kullanırız Öküze de bir hayli iş gördürür, gübresinden, bir türlü ,derisinden bin türlü istifade ederüstelik etini de yeriz, ama ondan ötesi?

İneğin melûl melûl bakıp bol bol süt vermekten başka ne marifeti vardır?..

Kedi, farelere karşı el altında bulundurulan, kendini beğenmiş bir subaşından farksızdır!..

Köpeğin, vefa ve sadakat bahsinde bir çok insanlara örnek olmaktan başka övecek bir meziyeti yoktur!.. Hele ekmeğin karnı ile verildiği bir devirde köpeğin tahtakurusu gibi üremesi bir ev için yıkılmaktır!..

Kaz, hindi, ördek, tavuk ve horoz gibi hayvanlarda da et ve yumurta vermekten başka bir hüner bulamıyorum!

Görüyorsunuz ya, hiç biri dört başı mamur faydalı mahlûklar değil!.. Şu halde, insanlara temin ettiği faydalar bakımından, tahtakurusu gibi çabuk üreme özgünlüğü koyundan başkasına yakışmıyor!

Eğer böyle bir hassa koyunda olsaydı bakın neler olurdu:

İstanbulun şurasında burasında içkili gazinolar açıp çalgılar çaldırarak para kazanmayı düşünen; yahut zeytinyağı, sabun şeker gibi hem yükte, hem pahada ağır şeylerin ticaretine heveslenip vurguna kalkan vatandaş, evinin bahçesine bir koyun atar yatıp kalktıkça, gelip geçtikçe, o biricik koyunun on, yirmi, otuz, yüz, beş yüz... ilh habire ürediğini görür; bahçeyi dolduran eve hücum eden, odaları kaplıyan bu mübarek hayvanları ne yapacağını şaşırırdı!..

Yünlerini kırkmakla bitiremez, sütlerin içmekle tüketemez, etlerini kebap etmekle haklıyamazdı!.. Nihayet arabalara, kamyonlara yükler, pazarlara gönderir, buna karşılık da banknot tomarlarını ceplerine yerleştirirdi!..

Ondan sonra da geliversin arsalar, apartımanlar, hanlar, hamamlar, otomobiller!..

Bunu gören konu komşuda da bir gayret. Ona benzemek için herkeste bir koyun merakı!.. Artık işi gücü hak getire!.. Koca koca profesörlerin, meşhur yazarların, namlı çizerlerin hepsi birer çoban, yahut birer celep!..

İşini bilir gazete sahipleri bile gazetesini kapayıp bu işe dökülürlerdi. (Bir bakıma fena da olmazdı, Ankara caddesindeki kalabalık biraz dağılırdı!.. Yalnız kitapcılar bu işe rağbebt etmezlerdi, çünkü maşallah hepsi de ellerindeki kitapları üretmenin yolunu bulmuş insanlar!..)

Şaka değil, bu kadar randıman hangi işte var?

***

Vahşi hayvanların tahtakuruları gibi üremesi de ayrı bahis!.. Hepsi değil ama kürkleri ve derileri makbul olanların böyle bir talihe mazhar olmaları bayanların ekmeğine yağ sürer, bayların da yüreklerine sular serperdi!..

Öyle ya, yüzlerce liraya alınan bir kürk mantonun üç beş liraya tedariki hangi bayın hoşuna gitmez?.. Bir yılan derisi çanta ile iskarpini ömründe ya bir, ya iki defa gören bayan, şıpıtık terliklerini bile yılan derisinden giymeğe başlarsa nasıl mesut olmaz?.

Bu üreme yüzünden şimdi sezondan sezona değişen moda da artık saatten saate dakikadan dakikaya değişir dururdu. Morayı takip etmeğe meraklı bayanların da vay haline!..

Mamafih kızılca kıyamet yine erkeklerin başında kopardı!.. Zira moda lâfla değil

(Arkası s. 10 da)

— Tifüs hâlâ bitmemiş!..

— Tüh Allah müstahakını versin!.. Boşuna hamama gidip yıhandık desene!..

Felekten
RİVAYET

KİMİ istiyorsunuz

Yazan:
B. FELEK

Telefonlara bir azizlik ârız oldu. Sanki fazla konuşulduğundan ötürü duyduğu yorgunluğun hıncını alıyormuş gibi şu günlerde sık sık muziplik yapmaktan kendini alamıyor. Ne yapalım? Her güzelin bir kusuru vardır. Bizim güzelin de kusuru bu olsun.

Ben pek rakam ezberliyemem. Mektepte tarih dersimin en zayıf noktası sene rakamları idi. Karlofça muahedesinin gerçi milâttan sonra olduğunu bilirdim ama senesini imkânı yok hatırlıyamazdım. Sebebi de malûm.

Ben ezber ettiğim her şeyi bir mantık zincirine bağlar ve bu zincirin yalnız bir halkasını aklımda tutarım. Halbuki rakamın mantığı yoktur. Bir rakamından sonra ikinin gelmesi ne kadar muhtemel ise dokuz kelimesi de o derece kabildir. Uzatmıyalım, nasıl tarih rakamlarını ezberliyemezsem, telefon numaralarını da bir türlü hatırımda tutamam.

Bazan istihbarattan lâlettain sorduğum numarayı telefondaki tazenin şıp diye söylemesi gösteriyor ki kadın zihni bizimkinden daha fazla rakama, sayıya, numaraya, yatkın!..

Ben bu eksiğimi bildiğim için telefon numaralarında asla aklıma güvenmem, deftere bakarım. Tâki yanılmıyayım.

Dün de bir yeri aramak için kadranı çevirdim. Burası bir müessesenin hususi santralı idi. Mutat veçhile bir kadın sesi cevap verdi:

— Alo! Kimi istiyorsunuz?

— Kızım, Ali beyi istiyorum.

— Kimi?

— Ali beyi!

— Ne yapacakmışsınız bakalım Halimeyi?.. Sizde utanma arlanma kalmadı mı? Âlemin evlâdının peşine düşüyorsunuz. Vermiyeceğiz kuzum! Biz haytaya kız vermeyiz!.. Her gün telefon... Her gün...

— Hanım! Ben Halimeyi...

— Yeter! Daha ağzı süt kokan masumların ismi sizin ağzınızın kaşığı değildir. Dua edin ki babası burada değil.. Yoksa sizin payınızı verirdi... Hâlâ bıkmadınız mı...

— Hanım, yanlışlık var... Ben...

— Onu da öğrendik kuzum. Sıkıyı görünce «Yanlış oldu» deyip kapatıyorsunuz. Kapının önünde dolaşmalar, mektuplar göndermeler yetişmiyormuş gibi bir haftadır her gün telefon.. Sizin şerrinizden telefonumuzu kaldıracağız!..

(Arkası s. 8 de)

— Sağlam çorapların sürümü az oluyormuş!..
— Doğrudur!.. Sağlam ayakkabılar da daima öyledir!

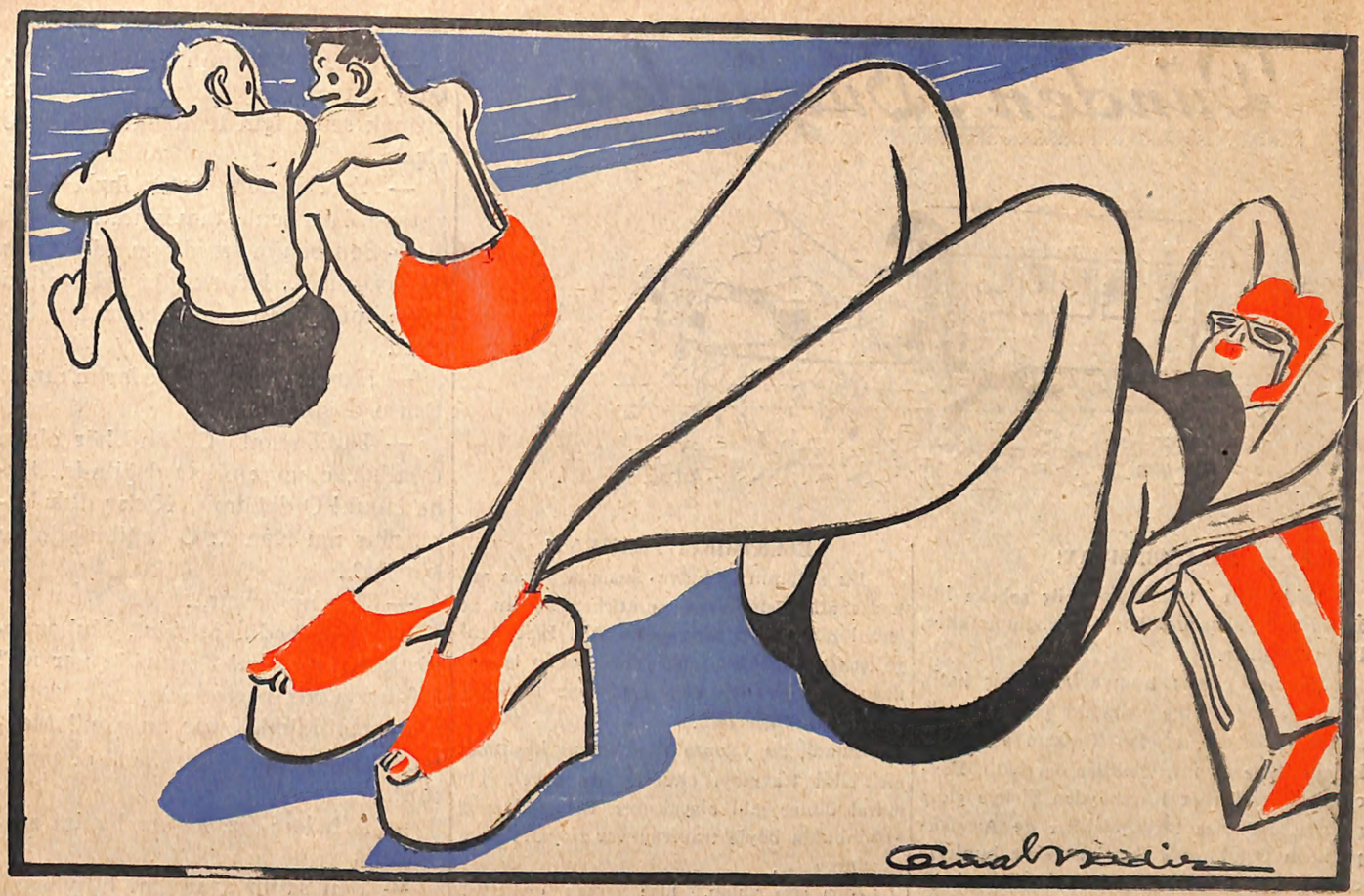

— Şu kız evlenince nasıl olacak, merak ediyorum!..
— Ben onu değil, yetiştireceği çocuğu merak ediyorum!..

GÜNÜN HİKÂYELERİ

Yazan : **MAHMUT YESARI**

ARKALIKTAKİ SERVET

Postahanenin arkasındaki camiin kaldırımına, arkalıkların üstüne oturmuş, konuşuyorlar :

— Ula gurban, biliymisin çoh gotüyim.

— Nin var ki, Haso?

— Metelihe gurşun atiyim diyim ama, ne gurşun var, ne de lüverim!

— Ula soyha, eş dos ne gune duriy?

— Yarenlih de yüze güliyler, ama para lafı oldumu ki savuşiyler.

— Sıkıntın ne ki?.

— Handan para istiyler, ahcı girtlagına dayaniy. Melmekete bütün paramı gonderdim.

— Pivaz ekmeh (1) neyine yetmiy baba?

— Ula, duvahlıh gız değilim ki elimde pivazla aglayam. (2)

— Vay gurban, ne idecegin ki?

— Arhalıhı satam deyim.

---

(1) Soğan, ekmek.

(2) Şarkta, gelinler, ellerine soğan alırlar, hem yer, hem ağlarlar.

— Ula, yüh arhalıhsız daşınır mı?

— Kemihlerim daha çürüh degil.

Haso, arkalığını bir eskiciye satıyor. Arkalığa, eski bir halı parçası kaplıdır. Eskici, arkalığı söküyor, halı parçasını Bitpazarında mezada veriyor. Bu eski halı parçasını alan Bitpazarı «tüccarı» na, bir antikacı uğruyor ve on lira verip alıyor. Halı parçası, antikacı dükkânında aylarca duruyor. Günlerden bir gün bir müşteri çıkıyor, tam on bin liraya alıyor.

Antikacı, bu kârı, — olmaz olmaz, deme, olmaz olmaz! — Namusuna yediremiyor. Bitpazarındaki «tüccarı» buluyor. Halı parçasını satanı aratıyor. Önce eskisi, sonra Haso bulunuyor. Antikacı, Hasoya, çıkarıp bin lira veriyor.

Haso, şaşırıyor :

— Bu, ne ki?

— Arkalığına kapladığın keçe.

— Ula, desene ki ben yüh daşımamışım gurban, para daşımışım!

Bu, bir hakikattir.

Süruri :

Yük değil hamalın sırtında semer
Demişti. Hamal, sırtında, daima servet taşır ve taşıdığı serveti de bilmez. Hattâ, kendisine ait olsa dahi.

HARP KARİKATÜRLERİ

«Zamanın tağyiri ile ahkâm da tagayyür eder» diye eski bir söz vardı. Son umumi harp, bundan evvelki umumi harbe benzemiyor. Muharip devletlerin gazeteleri bile, bunu mizaha alıyorlar.

Yarı İngilizce, yarı Fransızca bir mecmuada bir kaç karikatür gördüm:

* Bir sathı mailin üzerinde teçhizatı tamam bir alay var. General, alay kumandanına söylüyor :

— Aferin albay! Askerlerinizin hepsi, külhanbeyi!

* Ortasından yılankavi bir yol geçen ovada, diplerinde dörder, beşer inek otlıyan iki ağaç, bir fundalık var. İleride, bir köy havali görünüyor. Taş korkuluklu bir küçük köprünün üstünde, iki kişi konuşuyor:

(Arkası S. 11 de)

Dünden, Bugünden:

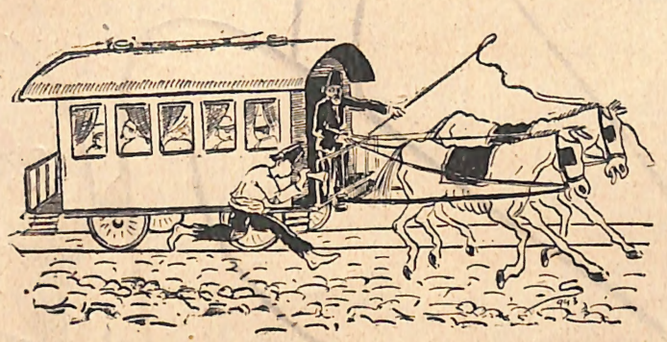

ATLI TRAMVAY!

Eski atlı tramvaylar üç şebeke idi: İstanbul yakasınınkiler, Beyoğlununkiler, Beşiktaşınkiler.

İstanbul yakası tramvayları geniş hatlı. Eminönünden, yine şimdiki yolu tutarak, Aksarayı boylar, oradan Topkapı ve Yedikuleye ikiye ayrılır. Ötekiler dar hatlı. Beyoğlu cihetindekiler Karaköyden Şişliye gidip gelirler. Beşiktaş tarafındakiler de Azapkapısından Ortaköye kadar işlerle ve bunların arabaları iki katlı. Dapdaracık, dolambaçlı bir merdivenle yukarı çıkılır. Kuş bakışı nezarete diyecek yok ama herkesin kârı değil; gözü peklik, safrası kabarmazlık şart

Arabalarda, Tünelde olduğu gibi, yanyana, dizdize oturulurdu. Ön tarafta ileri geri alınabilen portatif tahta havaleler, ara yerinde de perde var. Orası hanımlara mahsustu. Yazın açık pencerelerden, kışın kırık camlardan giren hava o yırtık pırtık perdeleri boyuna açar uçurur, ayna göz erkeklere gün doğururdu.

Tramvay beygirlerine gelince hepsi de bir deri bir kemik, dermansızlıktan bitik, kamçı sallamaktan da seyislerin kollarında nazarlık, mavi boncukları eksik.

Fi tarihinde gûya müteahhidi vasıtasile Macaristandan seçilip getirilme, cüsseli, endamlı, etli canlı hayvancıklar; gel gelelim açlıktan kadavraya dönmüşler. İştayn, Mayer, Tirink gibi hazırcılardan kılığı kıyafeti düzeltmiş kişilerin elbiselerine saldırırlar, ot niyetine ceketlerin kollarını, yakalarını harttadak kapıverirlerdi.

Salkımsöğüt, Koska, Voyvoda, Şişane yokuşlarını çıkabilmek o mahlûkcağızların haddi mi?.. Yine, patlıcana dört değnek sokulmuşa benziyen iki yedek at öne takılır, kamçıya yapışan güdücü şırak şırak veriştirerek bayıra tırmanılır, arada kamçının cilvesine uğrıyarak fesi yuvarlananlar, çarşafının guguruğu darma dağın olanlar çok olur, düzlüğe varılınca yedek kamertaylar sökülüp gerisin geri edilirdi.

Vardacılar da ömür mü ömür. Çoğu yangın kuleleri köşklülüğünden, tulumba omuzdaşlığından yetişme, babasının ipliğini satmış, taban tepmede, fayrabı alıp kurt

ELEKTRİKLİ TRAMVAY!

Bu sütunun «dünden» kısmını yazan arkadaş atlı tramvayları anlatırken her halde masal dinler gibi olmuşsunuzdur. Hele yeni yetişenler, böyle yarı yolda durup beygir değiştiren tramvay olur mu, diye inanmak bile istememişlerdir!..

Şimdi, bu yazının «bugünden» kısmında elektrikli travmayı okurken de evvelâ bir masal dinler gibi olacaksınız. Bir çoklarınız «İstanbulda böyle tramvay var mıydı?» diye düşünecektir.

Ama size yalan, bize gerçek, elektrikli tramvay dünyanın belki de en rahat kara taşıtlarından biridir. Düşünün bir kere: Şimendifer gibi ne islimi var, ne kömürü var, ne dumanı var. Hele ne de tarifesi!.. Araba gibi de ne beygir derdi, ne gübre pisliği!.. Bayram oyuncakları gibi cicili bicili bir vagon, âlâ, rahat, temiz kanapeler!.. Beğen beğendiğin yere otur.

İşte işin masal tarafı buraya kadar!.. Tramvaylar bir zamanlar gerçekten böyle rahat bir taşıttı. Fakat gel gelelim, kadınları rahat iskarpinden indirip mantar pabuca bindiren zaman, tramvayı da dünyanın en rahatsız bir nakil vasıtası yaptı. Mübareklere binmiyen bir pişman, binen bin pişman!.. İstanbulun semtleri de malûm.. Bazı kimsenin işi Bayezitte ise oturduğu yer Harbiye! Gel de tramvaya binme bakalım!.

Her tramvay bir arı kovanı. Yolcunun üçü inip beşi biniyor. Biribirimize saygı da mı kalmadı nedir, inip binerken muştalanma, göğüslenme, itilme, kakılma, yumruklanma — eğer kadınsa — çimdiklenme, kucaklanma muhakkak!..

Duraklarda tramvaya binmek için yürümeğe de ihtiyaç yok. Gir kalabalığın arasına dur. Kendini lâhzada tramvayın içinde bulursun! Artık öndeki bayın ensesini koklıya koklıya, arkadaki bayanın göğsüne yaslana yaslana «Menzili maksuda» gider-

dingili gitmede idmanlı. Kalabalık yerlere gelindi mi, pirinç boruyu fiyakalı fiyakalı düt düt!.. öttüre öttüre, yalın ayak dört nala koşarlar; bazan seyisin yanına asılarak, yerden basamağa, basamaktan yere hop hop atlıyarak cambazlara taş çıkarırlrdı.

(Felekten devam)

— Çıldır! Elâlemin çocuğunu baştan çıkaracağına çıldırıp timarhaneye girmek senin için temizliktir. Sen ne alçak...

— Yoo! Hanım, artık fazla kaçıyorsun. Ben senin tanıdığın...

— Sen benim tanıdığım adamların en aşağısısın.. Köpek gibi gelip elimi öptüğünü unuttun mu mendebur herif!...

— Hanımcığım! Rica ederim dinle! Ben o değilim!..

— Dinlemem! Gözün kör olsun inşallah, olamaz ol! O değilmiş.. Şuna bakın! O değilmiş! Kırk yıllık Yani, olur mu Kâni?.. O değilmişsin de kimsin?..

— Ben muharrir...

— Hadi hadi.. Miskin.. Muharrirlik kim, sen kim! Serserilik var mı? Plâjlarda kız peşinde koşmak, saçları kozmatiklemek var mı sana! Mektepte döne döne fırıldağa dönmüşsün!..

— Affedersiniz, hanım benim aradığım...

— Ben senin aradığını biliyorum, sen belânı arıyorsun! İnşallah yakında başına gelecek.. Hem de sunturlusu!.. Halimenin dayısı hele Adapazarından gelsin.. Bak körpe kızların aklını çelme neymiş sana göstereceğiz.. Edepsiz, alçak, ırz düşmanı.. Namus...

Kapadım.. Ve Halimenin dayısı Adapazarından gelince, adına konuştuğum delikanlının başına geleceği düşünerek güldüm!

B. FELEK

sin. İndiğin zaman düğmelerin kopmamış, paçan yırtılmamış, kaburgaların kırılmamışsa ne mutlu sana!..

BENZETMEK

BOB!..

Amcabey'in
Mizahî Romanı : 8

Banker Arif!

Yazan : MUHTAR SERMET ALUS

yataklara sarılıp karşısına geçar da «Kabaramazsın kel Fatma, ananı güzel, san şırkın» diye nisbat varir. Bana kızdıra kızdıra beynıma kanı çıkarıp iki gözüma kara tavuk illeti gatırdi; bacaklarıma domatas (yani romatizma) indırıp banı koturum atti. Yalan, nanın namuslusu, ırz eklisi!.. O dayılmı kuçuk beyla gelın hanımısını anaktarın deliyindan gızlı gızlı seyradan? O dayıl mı Hızırnellezinda, Kahtanada kayıktayken, Tarsanalı şapkınlara kucagına leblabılar, fındık fıstıklar attıran? Daa marıfatları şok. Ayvaz Karabit harıfına, o kart Armanıya, mangalları verirkan şımcık attımadı mı? Patlıcan gibi morarmış kolunu biz görunca eşak arısı soktu demadı mı düzanbaz aşıfta?.

Zaten bu lâfların hepsi, evvelki övmeler, sonraki yermeler Kadriye hanımın bir kulağından giriyor, bir kulağından çıkıyor. Gulter, Peyker, Dilber kabili ahretlikler oğlunun dengimi? Hattâ esircilerden torba dolusu altına satın alınan, akça akça, eli yüzü düzgün, odalıklığa yarıyacak çerkez halayıkları bile gözü tutmazdı.

Gittiği konaklardan, evlerden maada hamamlardaki ustalara, natırlara, analara, hamamın karşısındaki aktarlara da oğlundan açıp evlendireceğinden girişir, kız sorardı. Tramvayda, dükkânlarda, vapurda, trende tesadüf ettiği yaşlı başlı kadınlarla hemen ahbap oluvermek âdeti.

Dedik ya, kurşuncu hanım İstanbulun dört bucağını, Kadıköyü, Üsküdarı, Boğaziçini çarh çeviriyor. Aksatası yolunda. Öte beri almak için boyuna Kapalıçarşıya girip çıkıyor. Boğazına da düşkün; Karaköy, Bahçekapısı, Mahmutpaşa yokuşu poğaçacılarına; Saraçanebaşı, Ayasofya, Koskadaki işkembecilerine, Vefa, Nuruosmaniye bozacılarına uğruyor.

Ahbaplığa başlar başlamaz, oralarda da hemen Arifciğinin mürüvvetini görmek bahsini tuttururdu. Bir kaç kız sağlık verdiler mi dudak büker, inceden inceye kılı kırk yarar, kimini sarışınlığından çiyana, kimini esmerliğinden habeşe benzetir; kısa boylulara bodur, uzun boylulara leylek, zayıflara çiroz, şişmanlara duba kelimesini ekleyiverirdi.

Gelini mutlaka simaca çok güzel olacak; vücudu balık eti olacak; sözü sohbeti dinlenecek; tavrı, edası insanı saracak. Sonra, adam evlâdı, helâl süt emmiş, eteği belinde bir hanım hanımcık olması şart. Bu çeşitteki bir kızın da iffetten yana kusursuz olacağı şüphesiz.

Kadriye hanım ötedenberi kurnazlık, çok bilmişlik, pişkinlik dâvasında ama bin yıllık atalar sözünden de bihaber:

(Dazlayan daza düşer, kel başlı kıza düşer).

Oralarını aklının evine getirmiyor. Oğlunun, halini gözü görmüyor. Gördüğü, hep dev aynasındaki hayali. O da değil; dev aynası denilen şey habbeyi kubbe yapar. Biçimsizlikleri, çirkinlikleri büyültüp arttırır; şahı şahbaz eder.

Kadın, gözlerine sanki sihirli, büyülü, pembe camlı bir gözlük takmış. Aradığını bulamamaktan eski neşesi gitmiş, bir ouruşta bin bir lâkırdının belini büken diline durgunluk gelmiş, her dem güler yüzüne somurtkanımsı bir hal ârız olmuştu.

Görenler;

— Hatun, nen var? Nazara geldin galiba!.. Terzi, söküğünü dikemez derler. Kendine bir kurşun döktürsene!. demeğe başlamışlardı.

Halbuki Arifcik hiç oralı değildi. Annesi, dilinde tüy bitiren, ısıtıp ısıtıp ortaya koya koya herkese gına getiren bu bahsi ne zaman açsa oğlan lâkayt lâkayt dinler, tüyü bile kıpırdamaz, rengi bile değişmez, vurdum duymazlık ederdi.

Bu nasıl delikanlı? Kanı kaynamıyor mu? İçinde gençlik ateşinin kıvılcımı olsun yok mu? Burnunu çeke çeke kafa kaşıyan, dili dışarıda bel bel bakan, dudaklarının iki yanından salyaları akan; sübyanlığında havale illeti geçirmiş, iyi saatte olsunlara karıştığına hükmedilmiş, cümle âlemce alık diye sicillenmiş mahlûkların bile, kız lâfı açıldı mı, (Seni evlendireceğiz) dediler mi ağızı kulaklara varır; 32 dişi meydanda sırıtır, yayıp yayıp gülerler.

Bu onlar kadar da olamıyor. Acaba yaratılışça, hekimlikçe özürlü mü kusurlu mu?

(Arkası var)

GİBİ OLMASIN

BOBİ!...

Bir görüş hatası :

İstanbulluya göre Anadolulu.

Anadoluluya göre İstanbullu!

Amcabey Tünelde!

— Şu bizim Tünel vakası evvelâ küçük bir kaza gibi göründü Amcabey...

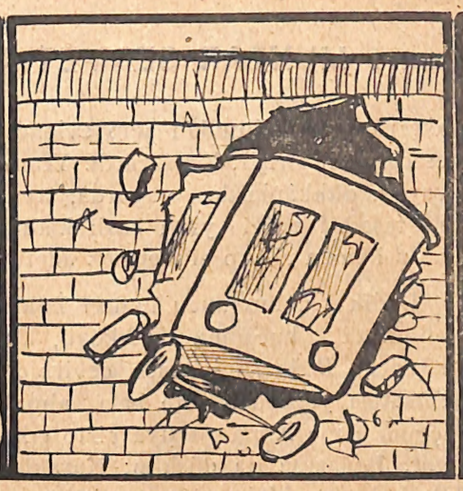

... «Frenleri tutmıyan bir vagon duvarı delip geçti!..» dendi...

... Kimin freni bozulsa az çok bu kadar kaza yapar!..

... Fakat sonradan işler büyüdükçe büyüdü, dal budak saldı!..

... Bari, diyorum, dâva halledilinceye kadar kapıları açalın da millet Tüneli ayakla geçsin!..

A. — Sakın ha!.. Bütün bu işler Tünelcilerin tünel geçmesi yüzünden oldu bayım!..

(Lâf torbasından devam)

para ile takip edilir!.. Bu yüzden de kimbilir ne sunturlu aile meseleleri ortaya çıkar, belki de mahkemeler yaz tatili yapmağa vakıt bulamazlardı!..

Hepsi neyse, fakat bu tahtakurusu gibi üreme hassasının insanlarda bulunduğunu bir düşünün!..

Maazallah!..

Bugün toprak darlığından şikâyet edip kabına sığamıyan milletleri asıl o zaman seyretmeli!.. İnsanlar o zaman sel gibi bir yandan bir yana akar, bir avuç toprak bulup oturmak için kimbilir ne canlar yakardı!..

Tevekkeli, böyle bir üreme kabiliyeti yalnız tahtakurusu gibi miskin, beceriksiz, iğrenç ve lâhzada yakalanıp lâhzada ölüveren bir mahlûka verilmemiş!..

Her şeyin bir hikmeti var!

Reşit GÖNÇ

BİTLİSTE

YILMAZ KİTABEVİ ve PAZARI

İstediğiniz gazete ve mecmuaların, aradığınız kitap, kırtasiye ve okul levazımının, pul, fotoğraf makine ve malzemesinin, gramofon plâk ve makinelerinin, tuhafiye ve züccaciye eşyasının, nefis çikolâta ve bisküvilerin, hattâ bizim

AMCABEY'in

bulunabileceği yegâne şark müessesesidir. Her türlü siparişi istenilen yere, süratle gönderir.

Aklınızda bulunsun!

(Hikâyeden devam)

— Bu ovanın bir kaç yerinde, üç tane gönüllü asker sakladım!

* Rafları tıklım tıklım dolu bir bakkal dükkânı. Ortada bir soba yanıyor. Bir kadın koltuğa oturmuş, örgü yapıyor. Kısa hırka giymiş adam, şapkası elinde misafirine anlatıyor:

— Bunda, hayret edecek bir şey yok Harp bitinceye kadar bu bakkal dükkânını ev diye tuttuk.

* Bir post altında, başı miğferli, el, silâhlı, yerde pestil gibi serili bir asker yatıyor. Kıpırdanacak hali yok. Üstünde, acemi askerler, selâm vaziyeti almışlar.

Kumandanın sesi:

— Aferin Higgs! Kendini, çok iyi maskeledin. Hemen sıçrayıp kalk!

* Pasifikte, yarı vahşi kalmış adalara yolu düşen bahriyeliler; bir kulübenin kapısı önündeler. Kapının üst direğinde kuru kafalar asılı.

Deniz eri, arkadaşına, kapı önünde duran kızı gösteriyor:

— Bayan, senin içeri girmeni istiyor. Babası, senin kafanı da tanıyor gibi imiş!

* Büyük bir siyasî toplantı var. Âzalardan biri, mikrofonun önünde söylüyor:

— Çok sayın misafirimiz, söylevine başlamadan önce, size, mühim ve ciddî bir kaç şey söylemek istiyorum.

* Torpil, kovana konacak. Fakat, kovanın ucu, bir askerin sırtına dayanmıştır Şef, işin ciddiyetini anlatıyor:

— Çocuğum, dikkat et, buna, dünyanın parası verilmiştir.

Bunlara benzer, benzemez, daha ne tuhaflıklar var. Bunlar tuhaflık mı? Gülmeli mi? Ağlamalı mı? Bunlar, harbin tuhaflıkları!

Milletler, ağlıyorlar. Bunlara gülerler mi?

Yine, en doğrusunu söyliyen biziz:

Kim olur zor ile maksudına rühyabı zafer
Hakka tevdii umur et, ne elem çek, ne keder
Mihneti kendine zevk etmedir âlemde hüner
Gam ü şadii felek böyle gelir, böyle geçer.

★

EŞEK ŞAKASI

Kasımpaşada, fabrika ve havuzlarda çalışan iki amele, işten çıkmış, evlerine giderlerken bir arkadaşa şaka yapmak istiyorlar. Fakat, şakayı tadında bırakmıyor, azıtıyorlar. Gemi bordasında çivi perçinlemeğe mahsus kısmen demir, kısmen lâstik boruyu, şaka etmek istedikleri arkadaşın makadına dayayıp ve birden dört yüz atmosfer kuvvetinde hava tazyiki veriyorlar. Şaka edilen zavallı, can acısile bayılıyor ve hastanede ölüyor. Şakacılar, yakalanıyor ve sorguya çekildikleri zaman, şu cevabı veriyorlar:

— Şaka yaptık!

On sene kadar oluyor. Bir mahkeme dinlemiştim. Arkadaşını yaralıyan bir hamal, maznun yerinde idi.

Reis, sordu :

— Aranızda bir vaz geçtiniz var mıydı?

— Yoh! Can ciğer arkadaşız.

— Can ciğer arkadaşının büğrüne kamayı saplamışsın.

— Şahalaşiyrdih.

— Bu ne biçim şaka?

— Arhadaş mabeyninde bu kadar şaha olmamı ki?

Öyle!. Her şey, telâkkiye bağlı!..

MAHMUT YESARİ

BİR KADININ

Başlıca cazibesini teninin düzgünlüğü temin eder. En son Amerikan formülüne göre en ince bir şekilde imal edilen

GÖZEN

Pudrası modern renklerde yapılır. GÖZEN pudrası bayanların tâbirince «TUTAN» pudradır. Her yerde arayınız.

Adres: Yeni postane caddesi. No: 5

Sahibi Sermet Muhtar Alus
Neşriyat müdürü Rıza Yücer
Basıldığı yer : Cumhuriyet matbaası
Rotatif bask

Bartu
AZİM MAĞAZASI

Gazete, kitap, kırtasiye, tuhafiye, hırdavat, kavafiye, ıtriyat, oyuncak, saat vesaire satış evi

Ahmet Kemal Aliş

Azim mağazası, muhitin en tanınmış çeşit mağazasıdır. Bütün günlük gazetelerle dergilerin, bilhassa Amcabey'in bayiidir.

Amcabey

SİYASÎ MİZAH MECMUASI

Sayı: 39

Bıldırcın avı!